

veilinghuizen ook graag. Maar ze vertellen er niet bij dat ze ten opzichte van vorig jaar 75 procent minder omzetten. Bij de veilinghuizen vallen dus klappen, veel werknemers worden ontslagen.”

Wat zijn belangrijke trends in de kunstwereld?

“De kunst uit de negentiende eeuw gaat het moeilijk krijgen. Wie verzamelt dat nog? Niemand van mijn generatie wil nog een Koekkoek of een Schelfhout hebben, dat is uitstervend. Die kunst reflecteert niet meer deze tijd, net als antieke meubelen. Die markt is totaal ingestort omdat onze generaties geen bruine kasten of dat soort dingen meer willen hebben. Dat is over. Wij willen design. Wij zijn Ikea-kinderen. Wij zijn MTV-kinderen.”

Welke kunst doet het slecht?

“Ookvoorslechte hedendaagse kunst werd tot voor kort veel geld betaald, waardoor het leek alsof het goede kunst was. Dat is kunst die hard wordt afgerekend in de kunstgeschiedenis. Daar horen we nooit meer wat van. Maar mensen hebben daar wel veertig-, vijftigduizend dollar voor betaald, omdat iedereen dat deed. Dus zou het wel goed geweest zijn. Dat is het hele grote segment onder de top. Dat zal voor 80 procent worden afgeschaft.”

Dus kan je het voor dumprijzen kopen?

“Ik denk dat handelaren dat nu nog niet doen omdat ze voor veel ingekocht hebben, ik denk dat ze toch liever even wachten. En nogmaals, een top-Schelfhout en

een top-Koekkoek zullen hun waarde behouden. En een top-Cornelis Springer. Ja, die zijn dun gezaaid. Als je die in bezit hebt, dan is er niet zoveel aan de hand. Maar dat is wel zo als je een tweederangs Leickert of Spohler hebt of een derderangs Hermanus Koekkoek of Willem Koekkoek.”

Wat zijn criteria om iets te beoordelen?

“Is het technisch bijvoorbeeld goed? Wat is het kunsthistorisch belang ervan? Als dat er niet is, is het geen internationaal niveau. Dat geldt bijvoorbeeld voor Schelfhout. Als je ziet hoe Schelfhout ijs kan schilderen, dat gaat van ‘kijk mij eens heel goed kunnen schilderen’. Het is gewoon heel technisch. Maar het ijs bij Schelfhout is fenomenaal, hij is de enige die een brok ijs op het ijs kan laten spiegelen in het ijs. Dan kan je wel zien of het een echte Schelfhout is. Maar dat is natuurlijk in wezen heel oninteressant, want het is anekdotisch. De grote kunstgeschiedenis gaat niet over de anekdote.”

De wereld globaliseert ook in de kunst?

“Ja, en dingen die internationaal zijn, hebben het altijd veel beter gedaan dan dingen die nationaal zijn. Dus een Russische oligarch is wel geïnteresseerd in een groot internationaal doek uit Amerika, Engeland of Frankrijk, maar niet in lokale kunst uit Engeland, Frankrijk of Amerika.”

Veel goede kunst hangt bij musea of bij particulieren die toch nooit verkopen...

“Zo kun je het stellen. Dat is een groot pro-

bleem voor impressionistische en vroegmoderne klassieke kunst. Daardoor staat die markt onder druk. Hedendaagse kunst die niet goed is, staat ook onder druk. Maar ik denk dat hedendaagse kunst de motor blijft van de markt en dat kunst uit de jaren zestig, zeventig op dit moment sterk is. Dat ligt goed, biedt zekerheid. Cobra is echt uit. Dat is moeilijk aan de man te brengen. Dus die prijzen zijn fors aan het dalen.”

Goede kunst is prima, maar te duur?

“Te duur... te duur... Ik kan mensen meenemen naar veilingen in Londen en New York. En daar kopen. Dat doen handelaren die op de beurzen staan ook. En die verdubbelen of verdriedubbelen de prijs. Toch kopen mensen liever op de Tefaf en betalen het dubbele dan dat ze in New York op een veiling kopen.”

Als je honderd miljoen hebt, maakt het niet zoveel uit...

“Dat weet ik niet. Ik kijk niet naar hun banksaldo. Ze zullen genoeg hebben. Ze zullen sowieso genoeg hebben als ze zich in die tak van sport begeven. Adviseurs zijn dodelijk voor veilinghuizen en goede handelaren. Goede adviseurs. Maar het probleem is dat er ook bij die adviseurs wildgroei is geweest – net als met al die investeringsmaatschappijtjes – dat zijn cowboys in hun Prada-schoentjes. Die lopen over de beurs te schreeuwen, maar hebben geen idee waar ze het over hebben. Er is maar een heel klein groepje die dat wel kan. En de grote verzamelaars in Nederland hebben allemaal een goede adviseur.”

Is kunst vanwege de modegevoeligheid te volatiel, te beweeglijk voor een solide belegging?

“De top is top en die is niet of minder modegevoelig. En als je aandelen koopt, is dat solide? Dat verhaal is tegenwoordig ook wat relatiever geworden. Als je kunst goed ingekocht hebt, gedegen kwaliteit, heb je zelfs nu nog geld verdiend. Dan heb je zelfs de crash, de bubbel overleefd. In principe is een groot deel van de kunstmarkt inderdaad volatiel, omdat het niet goed genoeg is. Dat geldt voor 90 procent van de kunst. De meeste beleggingen van de afgelopen jaren zijn niet goed gegaan omdat mensen zich niet goed geïnformeerd hebben, omdat mensen gouden bergen zagen. Mensen zijn zo hebzuchtig en bezitterig dat ze voor een promisse minder op de voorste rij denken te kunnen zitten. Veel mensen die de afgelopen jaren kunst kochten, hebben geld verloren. Je kunt dus veel fout doen. Ook hier. Net als bij gewoon beleggen.” ■